



ANEM

A s o c i j a c i j a n e z a v i s n i h e l e k t r o n s k i h m e d i j a

A s s o c i a t i o n o f I n d e p e n d e n t E l e c t r o n i c M e d i a

Beograd, Maršala Birjuzova 13a, tel/fax: ++ 381 11 26 22 467, 32 86 355

PREDLOG ZA IZMENE KODEKSA PONAŠANJA EMITERA

I PRAVNI OSNOV KODEKSA PONAŠANJA EMITERA

(1) Republička radiodifuzna agencija (u daljem tekstu: Agencija) nadležna je, u skladu sa odredbom člana 8. Zakona o radiodifuziji ("Službeni glasnik RS", br. 42/2002, 97/2004, 76/2005, 79/2005, 62/2006, 85/2006, 86/2006, 41/2009), da propisuje pravila kojima se obezbeđuje sprovođenje radiodifuzne politike u Republici Srbiji i koja su obavezujuća za emitere.

(2) U cilju obezbeđivanja sprovođenja radiodifuzne politike u Republici Srbiji, Agencija u skladu sa članom 12. Zakona o radiodifuziji, donosi preporuke, uputstva, obavezujuća uputstva i opšta obavezujuća uputstva za emitere.

(3) Agencija donosi opšte obavezujuće uputstvo radi bližeg uređivanja određenih pitanja koja se odnose na sadržaj programa.

(4) Opšte obavezujuće uputstvo (Kodeks ponašanja emitera) odnosi se na veći broj pitanja koja se tiču sadržaja programa, nezavisno od postojeće prakse emitera, a Agencija ga može, shodno potrebama, dopunjavati, i to posebno ako u vezi sa pojedinim pitanjima koja se odnose na sadržaj programa ustanovi neujednačeno ponašanje emitera, pri čemu se određeni vidovi tog ponašanja mogu smatrati nedozvoljenim.

(5) U donošenju Kodeksa ponašanja emitera, Agencija se rukovodi ustavnim jemstvima slobode mišljenja i izražavanja, kao i slobode da se govorom, pisanjem, slikom ili na drugi način traže, primaju i šire obaveštenja i ideje iz člana 46. Ustava Republike Srbije ("Službeni glasnik RS", br. 98/2006), ustavnim jemstvom podsticaja uvažavanju razlika iz člana 48. Ustava Republike Srbije, kojim se Republika Srbija obavezuje da će merama u javnom obaveštavanju podsticati razumevanje, uvažavanje i poštovanje razlika koje postoje zbog posebnosti etničkog, kulturnog, jezičkog ili verskog identiteta njenih građana, ustavnim

jemstvom slobode medija iz člana 50. Ustava Republike Srbije i ustavnim jemstvom prava na obaveštenost iz člana 51. Ustava Republike Srbije.

(6) U donošenju Kodeksa ponašanja emitera, Agencija se rukovodi i ustavnim jemstvom neposredne primene ljudskih i manjinskih prava zajemčenih opšteprihvaćenim pravilima međunarodnog prava, potvrđenim međunarodnim ugovorima i zakonima, te jemstvom njihovog tumačenja u korist unapređenja vrednosti demokratskog društva, saglasno važećim međunarodnim standardima ljudskih i manjinskih prava, kao i praksi međunarodnih institucija koje nadziru njihovo sprovođenje, shodno odredbi člana 18. Ustava Republike Srbije.

(7) U donošenju Kodeksa ponašanja emitera, Agencija se rukovodi i odredbama člana 19. ratifikovanog Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima ("Službeni list SFRJ", br. 7/71, "Službeni list SRJ" - Međunarodni ugovori, broj 4/01) i člana 10. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda ("Službeni list SCG" - Međunarodni ugovori, br. 9/2003, 5/2005), kao i praksom međunarodnih institucija koje nadziru njihovo sprovođenje, shodno odredbi člana 18. Ustava Republike Srbije.

(8) U donošenju Kodeksa ponašanja emitera, Agencija se rukovodi i načelima regulisanja odnosa u oblasti radiodifuzije utvrđenim članom 3. Zakona o radiodifuziji, i to posebno načelima slobode, profesionalizma i nezavisnosti radiodifuznih javnih glasila, kao garancije ukupnog razvoja demokratije i društvene harmonije, načelom zabrane svakog oblika cenzure i/ili uticaja na rad radiodifuznih javnih glasila, čime se garantuje njihova nezavisnost, nezavisnost njihovih redakcija i novinara, načelom pune afirmacije građanskih prava i sloboda, a posebno slobode izražavanja i pluralizma mišljenja i načelom primene međunarodno priznatih normi i principa koji se odnose na oblast radiodifuzije, a naročito na poštovanje ljudskih prava u ovoj oblasti.

(9) U donošenju Kodeksa ponašanja emitera, Agencija se rukovodi odredbama Zakona o javnom informisanju ("Službeni glasnik RS", br. 43/2003, 61/2005, 71/2009), Zakona o potvrđivanju Evropske konvencije o prekograničnoj televiziji ("Službeni glasnik RS - Međunarodni ugovori", broj 42/2009), i drugih propisa od značaja za oblast informisanja u Republici Srbiji.

II OPŠTA OBAVEZUJUĆA UPUTSTVA

1. Opšte obaveze emitera

Uputstva predviđena ovim delom Kodeksa su suvišna i treba ih brisati:

Obrazloženje

1.1. Poštovanje uslova iz dozvole

Nepoštovanje uslova predviđenih dozvolom za emitovanje programa je osnov za prestanak važenja dozvole za emitovanje programa pre isteka vremena na koje je izdata, shodno odredbi člana 61. stav 1 tačka 8) Zakona o radiodifuziji. Zakon o radiodifuziji kaže da Agencija donosi opšte obavezujuće uputstvo radi bližeg uređivanja određenih pitanja koja se odnose na sadržaj programa. Ne vidimo prostor za bliže uređivanje odredbe da se uslovi predviđeni dozvolom za emitovanje programa moraju poštovati. Takođe, smatramo da Zakon ne daje osnov za odluku Agencije kojom bi ona dozvolila promenu profila programa u pogledu klasifikacije emitera iz člana 45. Zakona. Naime, Agencija, na javnom konkursu izdaje dozvolu, u slučaju da se za korišćenje iste radio frekvencije prijavilo više lica koja ispunjavaju uslove, na osnovu svoje procene koji od prijavljenih na konkursu pruža veću garanciju da će doprinositi većem kvalitetu i većoj raznovrsnosti programa, odnosno programskih sadržaja, na određenom području na kome program treba da bude emitovan. Odluka kojom bi Agencija naknadno dozvolila promenu profila programa, dovela bi u pitanje njenu inicijalnu odluku da baš predložen profil programa pruža veću garanciju da će doprinositi većem kvalitetu i većoj raznovrsnosti.

1.2. Obaveza identifikacije

Obavezu identifikacije regulišu član 69 Zakona o radiodifuziji, ali i članovi od 26. do 28. Zakona o javnom informisanju, samo što oni istu stvar zovu obavezom objavljivanja impresuma i skraćenog impresuma. Bavljenje Kodeksa ovim pitanjem je po nama suvišno, tim pre što identifikacija i nije pitanje sadržine programa, već forme u kojoj se ta sadržina prezentuje (na način koji prosečnom gledaocu omogućava laku identifikaciju emitera). U slučaju povrede obaveze emitovanja impresuma i skraćenog impresuma, Agencija i inače ima pravo da pokrene prekršajni postupak u skladu sa odredbom člana 113. Zakona o radiodifuziji, odnosno člana 93. Zakona o javnom informisanju.

1.3. Kvote obavezne produkcije

Kvota programa proizvedenog na srpskom jeziku, kvote sopstvene produkcije i kvote nezavisnih produkcija propisane su Zakonom o radiodifuziji. Ne vidimo prostor za njihovo bliže uređivanje Kodeksom ponašanja emitera. Nepoštovanje kvota predstavlja povredu obaveza ustanovljenih Zakonom i u tom smislu osnov za prestanak važenja dozvole za emitovanje programa pre isteka vremena na koje je izdata, shodno odredbi člana 61. stav 1 tačka 8) Zakona o radiodifuziji. Ono što je posebno neprihvatljivo u važećem Kodeksu jeste što on predviđa da se ukupno godišnje vreme emitovanog programa računa drugačije nego što je to Zakonom predviđeno, što je neprihvatljivo (Zakon ne predviđa da se emitovanje sms, e-mail i sličnih poruka, komercijalni programi zasnovani na plaćanju telefonskih, internet i sličnih telekomunikacionih usluga, erotski programi u sopstvenoj produkciji ne računaju u ukupno godišnje vreme emitovanog programa).

1.4. *Zabrana partijske pripadnosti*

Ovaj deo važećeg Kodeksa takođe treba brisati. Naime, član 42 Zakona propisuje da politička stranka, organizacija ili koalicija, kao i pravno lice čiji je osnivač politička stranka, organizacija ili koalicija ne može biti imalac dozvole za emitovanje programa. U skladu sa članom 41. stav 4. Zakona, radi kontrole strukture i porekla kapitala imaoća dozvole, imalac dozvole je dužan da za svaku promenu vlasničke strukture pribavi prethodnu saglasnost Agencije. Ovo praktično isključuje mogućnost da politička stranka, organizacija ili koalicija, kao i pravno lice čiji je osnivač politička stranka, organizacija ili koalicija postane imalac dozvole za emitovanje programa kroz promenu vlasničke strukture nakon izdavanja dozvole. U svakom slučaju, čak i ako bi došlo do svojinskog pripadanja emitera političkoj partiji (npr. usled neprijavljene promene vlasničke strukture), to bi svakako bio osnov za oduzimanje dozvole. Što se pak tiče zabrane programskog pripadanja emitera političkim partijama, niti postoji osnov u Zakonu da takva zabrana opstane u Kodeksu, niti je pojam programskog pripadanja emitera političkim partijama moguće precizno pravno definisati, a kako bi se takva zabrana uopšte mogla primeniti. Takođe, postavlja se pitanje kako bi se programsko pripadanje emitera političkoj partiji razlikovalo od legitimnog preklapanja političkih stavova. Ovakva odredba u važećem Kodeksu, koliko god joj namere možda i bile dobre, zapravo može uticati na jačanje komformizma i ekvidistance emitera prema svim društveno važnim pitanjima, a kako ne bi bili optuženi za programsko pripadanje bilo kojoj političkoj partiji.

2. Opšti programski standardi u informativnom programu i programu političkih aktuelnosti

Uputstva predviđena ovim delom Kodeksa moraju da pretrpe ozbiljne promene.

Predlažemo sledeće formulacije:

- (1) Emiteri koji emituju informativni program i program političkih aktuelnosti, dužni su da obezbede slobodno, potpuno i blagovremeno informisanje građana, na način koji doprinosi podizanju opšteg saznanjog nivoa građana.
- (2) Emitovanju informativnih programa i programa političkih aktuelnosti, mora se pristupiti sa dužnom novinarskom pažnjom, u skladu sa članom 3. stav 1 Zakona o javnom informisanju, odnosno tako što će se pre objavljivanja informacija, sa pažnjom primerenom okolnostima, proveriti njeno poreklo, istinitost i potpunost.
- (3) Emiter je dužan, u skladu sa odredbom člana 7. stav 3 Evropske konvencije o prekograničnoj televiziji, da obezbedi da njegove vesti objektivno predstavljaju činjenice i događaje i da podstiču slobodno formiranje mišljenja.

(4) Nosioци javnog radiodifuznog servisa dužni su da pri proizvodnji i emitovanju informativnih programa poštuju princip nepristrasnosti i objektivnosti u tretiranju različitih političkih interesa i različitih subjekata.

(5) Agencija se stara da programi emitera ne sadrže informacije kojima se podstiče diskriminacija, mržnja ili nasilje protiv lica ili grupe lica zbog njihove različite političke opredeljenosti ili zbog njihovog pripadanja ili nepripadanja nekoj rasi, veri, naciji, etničkoj grupi, polu ili seksualnoj opredeljenosti.

(6) Postupanje emitera suprotno zabrani diskriminacije je osnov za izricanje predviđenih mera od strane Agencije, nezavisno od drugih pravnih sredstava koja stoje na raspolaganju oštećenom.

(7) Potpunim informisanjem o određenom događaju, pojavi ili ličnosti Agencija će smatrati ono informisanje koje nepristrasno prenosi relevantne činjenice i mišljenja. Nepristrasno prenošenje relevantnih činjenica i mišljenja ne znači i da sva mišljenja treba da dobiju identično vreme u programu, niti da treba da budu predstavljena do detalja. Agencija će nepristrasnost u prenošenju relevantnih činjenica i mišljenja ceniti uzimajući u obzir i vrstu i predmet programa, kao i kontekst u kome se činjenice i mišljenja prenose.

(8) Emiteri su dužni da prenesu važna saopštenja hitne prirode koja se odnose na ugroženost života, zdravlja, bezbednosti ili imovine, a u slučaju propuštanja obaveze, Agencija izriče mere iz člana 17. stav 1 Zakona o radiodifuziji i istovremeno pokreće postupak za prekršaj iz člana 113. Zakona o radiodifuziji.

(9) Obaveza je emitera da poštuju pravo na odgovor i pravo na ispravku u svemu u skladu sa odgovarajućim odredbama Zakona o javnom informisanju.

(10) Povreda ovih prava, prava na odgovor i prava na ispravku utvrđuje se u sudskom postupku.

(11) Ponovljena u sudskom postupku utvrđena povreda prava na odgovor i prava na ispravku, je osnov za izricanje mera iz člana 17. stav 1 Zakona o radiodifuziji.

3. Zaštita dece i omladine

Uputstva predviđena ovim delom Kodeksa moraju da pretrpe promene. Posebno ukazujemo da u ovom trenutku ne postoji niti pravni osnov, niti jasni kriterijumi za označavanje igranih programa brojkama koje bi upućivale na minimalni uzrast dece koja takav program mogu da prate. Predlažemo sledeće formulacije:

(1) Sadržaji koji teško ugrožavaju fizički, mentalni ili moralni razvoj maloletnika ne mogu se emitovati putem radija ili televizije.

(2) Sadržaji koji mogu da naškode fizičkom, mentalnom ili moralnom razvoju maloletnika neće biti emitovani putem radija ili televizije, izuzev kada je vremenom

emitovanja ili tehničkim postupkom uslovnog pristupa obezbeđeno da maloletnici, po pravilu, nisu u prilici da ih vide ili slušaju.

(3) Scene nasilja i katastrofa u informativnim programima, programima aktuelnosti i dokumentarnim programima, moraju biti unapred najavljene, na početku ili tokom takvog programa, a u svakom slučaju uz ostavljanje dovoljnog vremena gledaocima ili slušaocima, da obezbede da maloletnici ne budu u prilici da ih vide ili slušaju.

(4) Informacije iz privatnog života maloletnika, video i tonski zapisi njihovog lika i glasa, ne smeju se emitovati bez pristanka makar jednog roditelja, odnosno staratelja, osim izuzetno u slučaju postojanja razloga taksativno navedenih u članu 45. Zakona o javnom informisanju, s tim što se tumačenju navedene odredbe i oceni postojanja u njoj navedenih razloga, u odnosu na maloletnike ima pristupiti restriktivno, odnosno sa posebnom pažnjom.

(5) Maloletnik se ne sme učiniti prepoznatljivim u informaciji koja je podesna da povredi njegovo pravo ili interes, i to kako neposredno saopštavanjem imena, prezimena i prikazivanjem lika, tako ni posredno, saopštavanjem drugih informacija podesnih da ga učine prepoznatljivim.

(6) Bez dozvole suda ne sme se objaviti tok krivičnog postupka prema maloletniku, ni odluka donesena u tom postupku, a u slučaju da dozvola suda postoji, objaviti se može samo onaj deo postupka, odnosno samo onaj deo odluke na koji se dozvola suda odnosi, ali se ni u tom slučaju ne smeju navesti ime maloletnika i drugi podaci na osnovu kojih bi se moglo zaključiti o kom je maloletniku reč.

(7) Emiteri su dužni da strane programe namenjene deci predškolskog uzrasta sinhronizuju na srpski jezik ili jezike lokalnih nacionalnih ili etničkih zajednica.

4. Prikazivanje poroka, kriminala i uznemiravajućih pojava

Uputstva predviđena ovim delom Kodeksa moraju da pretrpe ozbiljne promene. Predložimo sledeće formulacije:

(1) Emiteri ne smeju u svojim programima podsticati ili neprikladno isticati nasilje, neredne ili kriminal, ponašanja i postupke kojima se narušava fizičko ili psihičko zdravlje (npr. narkomanija, pušenje, kocka), uključujući i samopovređivanje, samoubistvo ili podstrekavanje na samoubistvo.

(2) Emiteri će izbegavati prikazivanje brutalnih, nasilnih i uznemirujućih scena ubistava, masakra i katastrofa, osim u meri u kojoj bi to bilo u skladu sa odredbom člana 4. Zakona o javnom informisanju, a i u tom slučaju posebno vodeći računa o odredbama ovog Kodeksa koje se odnose na zaštitu dece i omladine.

(3) Odredbe ovog člana Kodeksa, ne odnose se na umetničke, dokumentarne, naučne, igrane i slične programe u kojima se prikazuje porok, kriminal i uznemiravajuće pojave, ali je

prilikom njihovog emitovanja, emiter dužan da posebno vodi računa o odredbama ovog Kodeksa koje se odnose na zaštitu dece i omladine.

5. Izveštavanje o sudskim i postupcima pred drugim državnim organima

Uputstva predviđena ovim delom Kodeksa moraju da pretrpe ozbiljne promene. Predlažemo sledeće formulacije:

- (1) Emiteri su dužni da u svojim programima vode računa o očuvanju autoriteta i nepristrasnosti sudstva.
- (2) Učesniku u postupku pred sudom ili drugim državnim organom, uključujući i veštake, svedoke, kao i licima za koja se razumno može očekivati da budu pozvana da svedoče, ne sme se učiniti ili obećati poklon ili druga korist bilo neposredno ili posredno za učešće u programu ili davanje izjave za program, osim u meri u kojoj bi to bilo u skladu sa odredbom člana 4. Zakona o javnom informisanju.
- (3) Emiteri ne smeju u svojim programima neovlašćeno otkrivati podatke o identitetu ili lične podatke lica kome su u krivičnom postupku obezbeđene posebne mere zaštite, kao ni podatke u vezi sa primenjenim merama zaštite.
- (4) Emiter nikoga ne sme označiti učinioцем kakvog kažnjivog dela, odnosno oglasiti krivim ili odgovornim pre pravnosnažne odluke suda ili drugog nadležnog organa.

6. Tretman religije i verski programi

Uputstva predviđena ovim delom Kodeksa moraju da pretrpe ozbiljne promene. Predlažemo sledeće formulacije:

- (1) Emiteri su dužni da religiju u svojim programima tretiraju uvažavajući pravo na slobodu savesti i veroispovesti i uzdržavajući se od uznemiravanja, diskriminacije ili privilegovanja bilo koga zbog verskih uverenja, pripadanja ili nepripadanja verskoj zajednici, učestvovanja ili neučestvovanja u bogoslužjenju i verskim obredima i korišćenja ili nekorišćenja zajemčenih verskih sloboda i prava.
- (2) Emiteri su dužni da se uzdrže od prozelitizma i svake vrste pritiska koja bi mogla ugroziti slobodu veroispovesti.
- (3) Verski programi ne smeju podsticati ili isticati korišćenje verskih sloboda na način kojim se ugrožava pravo na život, pravo na zdravlje, prava dece, pravo na lični i porodični integritet i pravo na imovinu, niti korišćenje verskih sloboda na način kojim se izaziva i podstiče verska, nacionalna ili rasna netrpeljivost.

7. Okultizam, paranormalne pojave, magija i zloupotreba poverenja

Uputstva predviđena ovim delom Kodeksa moraju da pretrpe ozbiljne promene.
Predlažemo sledeću formulaciju:

Emiteri neće emitovati programe koji zloupotrebljavaju lakovernost gledalaca ili slušalaca, njihov nedostatak iskustva ili znanja i sujeverje, a posebno neće u programima neposredno pružati usluge okultizma, magije, proricanja sudbine, tumačenja horoskopa i slične sadržaje koji mogu predstavljati zloupotrebu lakovernosti, nedostatka iskustva ili znanja i sujeverje gledalaca ili slušalaca.

8. Prikazivanje pornografije, seksa, erotskih sadržaja i eksplicitnih razgovora o seksu

Uputstva predviđena ovim delom Kodeksa moraju da pretrpe ozbiljne promene.
Predlažemo sledeće formulacije:

- (1) Pornografski sadržaji neće biti emitovani putem radija ili televizije, izuzev ukoliko su tehničkim sredstvima obezbeđeni adekvatni mehanizmi uslovnog pristupa takvim sadržajima.
- (2) Scene seksa, njihovo opisivanje, erotski sadržaji i eksplicitni razgovori o seksu, neće biti emitovani putem radija ili televizije, izuzev ukoliko je vremenom njihovog emitovanja obezbeđeno da maloletnici, po pravilu, nisu u prilici da ih vide ili slušaju.
- (3) Smatraće se da je vremenom emitovanja sadržaja iz stava 2. ovog člana obezbeđeno da maloletnici, po pravilu, nisu u prilici da ih vide ili slušaju, ako se isti emituju u periodu od 24 do 06 časova.
- (4) Odredbe ovog člana Kodeksa, ne odnose se na umetničke, dokumentarne, naučne, igrane i slične programe u kojima se prikazuju sadržaji iz stava 2 ovog člana, ali je prilikom njihovog emitovanja, emiter dužan da posebno vodi računa o odredbama ovog Kodeksa koje se odnose na zaštitu dece i omladine.

9. Zaštita privatnosti

Uputstva predviđena ovim delom Kodeksa moraju da pretrpe ozbiljne promene.
Predlažemo sledeće formulacije:

- (1) Emiteri su dužni da se vode principom zaštite osnovnog ljudskog dostojanstva u svim programima.

(2) Privatnost pojedinaca o kojima se izveštava i koji su predmet prikazivanja mora biti zaštićena u najvećoj mogućoj meri - kako prilikom emitovanja, tako i prilikom prikupljanja materijala.

(3) Informacija iz privatnog života, odnosno lični pisani zapis, zapis lika i zapis glasa - ne može se objaviti bez pristanka lica čijeg se privatnog života informacija tiče, odnosno lica čije reči, lik odnosno glas sadrži, odnosno bez pristanka roditelja ili staraoca, ako se radi o deci ili licima lišenim poslovne sposobnosti, ako se pri objavljivanju može zaključiti koje je to lice, ni bez pristanka onoga kome su namenjeni odnosno onoga na koga se odnose, ako bi objavljivanjem bilo povređeno pravo na privatnost tog lica, izuzev u slučaju postojanja kojeg od taksativno navedenih slučajeva kada takva saglasnost nije potrebna u skladu sa odredbama Zakona o javnom informisanju.

(4) Pristanak dat za jedno objavljivanje, za određeni način objavljivanja, odnosno za objavljivanje u određenom cilju, ne smatra se pristankom za ponovljeno objavljivanje, za objavljivanje na drugi način, odnosno za objavljivanje za druge ciljeve.

(5) Nosiocima državnih i političkih funkcija prava na zaštitu privatnosti ograničena su, ako je informacija važna za javnost s obzirom na činjenicu da lice na koje se odnosi informacija vrši određenu funkciju, srazmerno opravdanom interesu javnosti u svakom konkretnom slučaju.

(6) Zabranjeno je prikazivanje sadržaja pribavljenih na nezakonit način, osim u meri u kojoj bi to bilo u skladu sa odredbom člana 4. Zakona o javnom informisanju.

10. Upotreba jezika u programima radija i televizije

Uputstva predviđena ovim delom Kodeksa moraju da pretrpe ozbiljne promene. Predlažemo sledeće formulacije:

(1) Emiter, osim emitera koji proizvode i emituju program namenjen nacionalnim manjinama i ustanova javnog radiodifuznog servisa u odnosu na delove programa kojima se zadovoljavaju potrebe nacionalnih manjina u informisanju na sopstvenom jeziku, obavezan je da proizvodi i emituje program na srpskom jeziku, ili da obezbedi da programi koji su proizvedeni na stranim jezicima budu emitovani prevedeni na srpski jezik.

(2) Obaveza iz stava 1 ovog člana ne odnosi se na emitovanje stranih muzičkih programa, osim televizijskog emitovanja muzičko-scenskih dela.

(3) Obaveza iz stava 1 ovog člana ne odnosi se na emitovanje delova programa na drugim jezicima, shodno posebnom odobrenju Agencije.

(4) Standardi upotrebe jezika u programu treba da doprinose podizanju opšteg kulturnog nivoa građana, shodno opštim obavezama emitera iz člana 68. stav 4 Zakona o radiodifuziji.

(5) Ustanove javnog radiodifuznog servisa dužne su da uvažavaju jezičke i govorne standarde, kako većinskog stanovništva, tako, u odgovarajućoj srazmeri, i nacionalnih manjina, odnosno etničkih grupa, na području na kome se program emituje, kao i da i kroz upotrebu jezika u programu obezbede zadovoljavanje potreba građana za programskim sadržajima koji izražavaju kulturni identitet, kako naroda, tako i nacionalnih manjina, odnosno etničkih grupa, kroz mogućnost da određene programe ili programske celine, na područjima na kojima žive i rade, prate i na svom maternjem jeziku i pismu, shodno obavezama nosilaca javnog radiodifuznog servisa u ostvarivanju opšteg interesa iz člana 78. stav 1 tačka 3) i 4) Zakona o radiodifuziji.

11. Vizuelni aspekt sadržaja programa

Uputstva predviđena ovim delom Kodeksa su suvišna i predstavljaju nesrazmerna ograničenja slobode izražavanja, te ih treba brisati:

12. Praćenje izbora i referenduma

Činjenica da je Agencija i nakon usvajanja Kodeksa nastavila da donosi Opšta obavezujuća uputstva tokom svakog narednog izbornog procesa (npr. Opšte obavezujuće uputstvo o ponašanju televizijskih i radio stanica (emitera) u vezi sa izborima za nacionalne savete nacionalnih manjina koji se održavaju u 2010. godini, Opšte obavezujuće uputstvo radio i televizijskim stanicama (emiterima) za ponašanje u predizornoj kampanji za lokalne, pokrajinske i republičke skupštinske izbore 2008. godine, Opšte obavezujuće uputstvo radio i televizijskim stanicama (emiterima) za ponašanje u predizornoj kampanji za predsedničke izbore 2008. godine), pokazuje da je regulisanje ove materije u Kodeksu nedovoljno. Zato Agencija mora ozbiljno da razmotri da li će nastaviti sa praksom izdavanja posebnih Opštih obavezujućih uputstava tokom svakog narednog izbornog procesa, a ukoliko se za to opredeli, onda ovaj deo Kodeksa kao suvišan treba brisati.

13. Autorska i srodna prava, oglašavanje i sponzorstva

Uputstva predviđena ovim delom Kodeksa delom su suvišna i moraju da pretrpe promene. Predlažemo sledeće formulacije:

- (1) Emiteri su dužni da poštuju važeće propise koji se odnose na zaštitu autorskog i srodnih prava, oglašavanje i sponzorstva.
- (2) Emiteri su posebno obavezni da obezbede jasno označavanje sponzoriranih sadržaja na početku, tokom i na kraju emisije, da jasno odvoje sponzorstvo od oglašavanja, da se uzdrže od sponzorstava lica kojima je zabranjeno oglašavanje na radiju ili televiziji, kao i da

obezbede uređivačku nezavisnost, odnosno zaštitu integriteta svojih programskih sadržaja u odnosu na sponzora.

III PRIMENA I TUMAČENJE ODREĐABA KODEKSA PONAŠANJA EMITERA

(1) Odredbe Kodeksa ponašanja emitera tumače se u korist unapređenja vrednosti demokratskog društva, saglasno važećim međunarodnim standardima ljudskih i manjinskih prava, kao i praksi međunarodnih institucija koje nadziru njihovo sprovođenje, a u konkretnom slučaju saglasno praksi Komiteta za ljudska prava, ovlašćenog shodno Fakultativnom protokolu uz Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima ("Službeni glasnik SRJ" - Međunarodni ugovori, Broj 4/01) da postupa po predstavkama pojedinaca koji tvrde da su žrtve kršenja nekog od prava izloženih u Paktu o građanskim i političkim pravima, u primeni člana 19. Pakta, kao i praksi Evropskog suda za ljudska prava u primeni člana 10. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda.

(2) Odredbe Kodeksa ponašanja emitera ne mogu se primeniti na način koji bi doveo do ukidanja nekog prava zajemčenog opšteprihvaćenim pravilima međunarodnog prava, potvrđenim međunarodnim ugovorima i zakonima, ili do njegovog ograničavanja u većoj meri od one koja je propisana zakonom, a kada takvo ograničenje dopušta Ustav, u svrhe radi kojih ga Ustav dopušta, u obimu neophodnom da se ustavna svrha ograničenja zadovolji u demokratskom društvu i bez zadiranja u suštinu zajemčenog prava.

(3) Nepostupanje po Kodeksu ponašanja emitera je osnov za izricanje svih vrsta mera koje Agencija može preduzimati, što obuhvata opomenu, upozorenje, privremeno ili trajno oduzimanje dozvole za emitovanje programa.

(4) Prilikom odlučivanja o izricanju mera u primeni Kodeksa ponašanja emitera, Agencija je posebno dužna da vodi računa o suštini prava koje se ograničava, važnosti svrhe ograničenja, prirodi i obimu ograničenja, odnosu ograničenja sa svrhom ograničenja i o tome da li postoji način da se svrha ograničenja postigne manjim ograničenjem prava.

(5) U navedenom smislu, prilikom odlučivanja o izricanju mera u primeni Kodeksa ponašanja emitera, Agencija posebno vodi računa o tome da li u konkretnom slučaju treće lice ili Agencija sama u skladu sa odredbom člana 17. stav 3 može da pred nadležnim sudom ili drugim državnim organom pokrene postupak protiv emitera ili odgovornog lica emitera, ako njegovo činjenje ili nečinjenje ima obeležja dela kažnjivog prema zakonu, te će u takvom slučaju odluku o izricanju mera doneti jedino u slučaju kada težina povrede ili činjenica da je ista ponovljena uprkos jednoj ili više ranijih odluka u postupcima pred nadležnim sudom ili drugim državnim organom kojima je pravnosnažno utvrđena odgovornost za delo kažnjivo prema zakonu, to posebno opravdavaju.